

Verlohrner Sohn gruve 1990. Foto: Norsk Bergverksmuseum.

«Verlohrner Sohn» gruve

500-årsjubileum for dokumentert gruvedrift på Kongsberg

Et brev fra mai 1490 fra Kong Hans av Danmark og Norge til Henrik Krummedike, en dansk adelsmann som var befalingsmann på Båhus festning, og Johan Pouvelsen, norsk kansler og prost i Mariakirken i Oslo, gav dem privilegium til å drive Kronens kobberberg i Sandsvær (distriktet der Kongsberg ble grunnlagt i 1624).

Dette er det eldste kjente offisielle skriv om en norsk gruve. Men det kan naturligvis ha vært gruvedrift på Kongsberg, på Aker ved Oslo og andre steder tidligere uten at dette er dokumentert.

Gruva nevnt i 1490 ble senere kalt «Verlohrner Sohn» (Den fortapte sønn) av tyske bergmenn. Den ble drevet i flere perioder fram til 1772. Det var anlagt smeltehytte ved Kobberbergselva og på 1700-tallet også et vitriolverk. Flere kobberførende kisgruver og skjerp har vært drevet i samme område. Kisgruva leverte erts til Sølvverkets smeltehytte fram til dette århundre.

I en periode rundt 1540 var det også drift på sølvholdig blyglans i kvartsårer ved

Labrofoss og Saggrenda. Slike forekomster var i sporadisk drift fram til ca 1910.

Kalkspatårer, som i fahlbåndsoner ofte inneholdt gedigent sølv, ble drevet 1623 - 1957 (sølvgruvene).

Siden Kongsberg Sølvverk hadde stort behov for redskaper, ble jernforekomstene på Meheia forsøkt drevet fra 1634, dog uten særlig suksess. De var i drift siste gang omkring 1940.

I dette århundre har det vært drift på flusspat, granat, glimmer og feltspat i området rundt Kongsberg.

I dag er imidlertid all gruvedrift innstilt, og det er bare mineralsamlere som jakter på «det store funnet» i Kongsberg ertsdistrikt.